DET DANSKE FILMINSTITUTS BIBLIOTEK

VERDENS UNDERGANG

PROGRAMMER CREDITS MM.

Verdens Undergang

Skuespil

5 Akter

100 Afdl.

Instruktion: AUGUST BLOM

Optaget af Nordisk Films Co.

A/S »FOTORAMA«
eier Filmen, saavel som dens Plakat- og Programtekst o. a. lign. Materiale, med absolut Eneret.
Ved Misbrug vil der blive nedlagt Forbud og Erstatningskrav gjort gældende mod Vedkommende.

Fru Fritz-Petersen.

PERSONERNE:

Frank Stoll, Mineejer og Børsspekulant . . . . . Hr. *Olaf Fønss.*
Mineformand West . . . . . Hr. *Carl Lauritzen.*
Dina . . . . . Frk. *Ebba Thomsen.*
Edith . . . . . Fru *Fritz-Petersen.*
Minearbejder Flint . . . . . Hr. *Thorleif Lund.*
Styrmand Reymers . . . . . Hr. *Alf Blütecher.*
Den vandrende Prædikant . Hr. *Frederik Jacobsen.*
Professor Wissmann, astronomisk Lærd . . . . . Hr. *Zimmermann.*

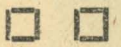

Pragtfuld og idérig —

med disse Ord maa man betegne denne Film, der allevegne vil blive modtaget med Begejstring. Der er i dette Arbejde nedlagt saa megen Dygtighed baade fra Forfatterens og Nordisk Films Compagnis Side, at det fortjener den stærkeste Hyldest, den mest uforbeholdne Ros. »Verdens Undergang« er en af de Films, som ses af det Publikum, af hvem Biografteatrene ellers ikke besøges. Den er i Sandhed et Kunstens Mesterværk!

AFDELINGERNE:

1. Den vandrende Prædikant ankommer til Minebyen.
2. Mineformand West ved Dagens Arbejde.
3. Fyraften.
4. I Wests Hjem.
5. En kærkommen Gæst.
6. »Maa vi være fri for at spise med?«
7. Bal paa Kroen.
8. Mineejer Stoll opholder sig i Byen.
9. Mens Dansen gaar — — —
10. »Hvem er hun?«
11. Den første Dans sammen.
12. Flint savner sin Kæreste.
13. Styrmand Reymers og Edith.
14. Under Bøgenes Ly.
15. »Lad os mødes paa Landevejen!«
16. Edith atter hjemme.
17. »Hvor er Dina?«
18. Beluret.
19. En faderlig Reprimande.
20. Faderens Haardhed modner Dinas Beslutning om Flugt.
21. Mineejer Stoll venter.
22. Flint igen!
23. En lille Kamp.
24. Nogle Aar senere.
25. Et Liv i Rigdom og Velvære.
26. Paa Vej til Børsen.
27. Avis-Drengens Løbeseddel.
28. Beretningen om Kométen.
29. I Børssalen.
30. Kurserne falder.

31. Mens alle andre sælger, køber Stoll.
32. Den lærde Forsamling.
33. Professor Wissmanns Beretning.
34. I Universitetets Forhal.
35. Mineejer Stolls Visitkort.
36. »For ikke at skabe Panik foreslaar jeg, at der ikke gives Pressen Meddelelse om Mødets Forløb.«
37. Professor Wissmanns Brev til Stoll.
38. Paa »Tiden«s Kontor.
39. Et kønt Komplot.
40. »Sæt det med store, fede Typer!«
41. Den næste Dag.
42. Paa Børsen.
43. Stoll sælger!
44. Tjent en Formue.
45. Mødet med Fætteren.
46. Hos Dina.
47. »Du maa denne Gang tage med til Minebyen.«
48. Kométen synlig for det blotte Øje.
49. »Det er Himlens Straf.«
50. Den 20. September angives som Ulykkens Dag.
51. Frank Stoll og Dina ankommer til Minebyen.
52. Flint og hans Kammerater.
53. »Hjælp mig at faa Hævn over ham, der har stjaalet den Kvinde fra mig, som jeg elskede!«
54. Bilen omringes.
55. Et farefuldt Øjeblik.
56. Mineformand West maner til Ro.
57. »Jeg ønsker ikke en Flane til Datter!«
58. Paa Stolls Villa.
59. Et sikkert Tilflugtssted udfindes.
60. Labyrintens Gange afmærkes med Pile.
61. Den skæbnesvangre Dag oprinder.
62. Den omvandrende Prædikant holder Bønnemøde.
63. Stoll ønsker at fejre Dagen ved en Fest.
64. Hos Flint i Arresten.
65. Kométen kommer nærmere og nærmere.
66. »Vi vil fejre denne Aften i Stolthed og Fest!«
67. Elementernes første Rasen.
68. Flint bryder ud af Arresten.
69. Hos Arbejdskammeraterne.
70. »Lad os tage det tilbage, som de Rige har frarøvet os!«
71. Væbnede til Tænderne.
72. »Vi vil lade *vore* Stjerner danse!«
73. Et pragtfuldt Skue.
74. Kométens frygtelige Virkninger.
75. Arbejderne stormer Villaen.
76. Festen forstyrres.
77. Dørene barrikaderes.
78. »Den første, der trænger sig ind, skyder jeg ned!«
79. En Kamp paa Liv og Død.
80. Saaret.
81. Stoll flygter med Dina ned i Hvælvingerne.
82. Pilene viser ham Vej.
83. Flint forfølger dem.
84. Lynild og Uvejr.
85. Byer staar i Brand.
86. Hos Mineformand West.
87. Edith alene.
88. Paa Havet.
89. Elementernes Styrkeprøve med Menneskets Snille.
90. De giftige Luftarters Indtrængen i Gangene kvæler Flint.
91. Ogsaa Dina og Stoll finder Døden her!
92. Havet gaar over sine Bredder.
93. Byen under Vand.
94. Styrmand Reymers driver om i Redningsbaaden.
95. Edith reddes af den vandrende Prædikant.
96. I Sikkerhed i Klippehulen.
97. Reddet sig i Land.
98. Og Solen gaar op over den hærgede Jord!
99. Kirkeklokken!
100. To Mennesker.

Ebba Thomsen.

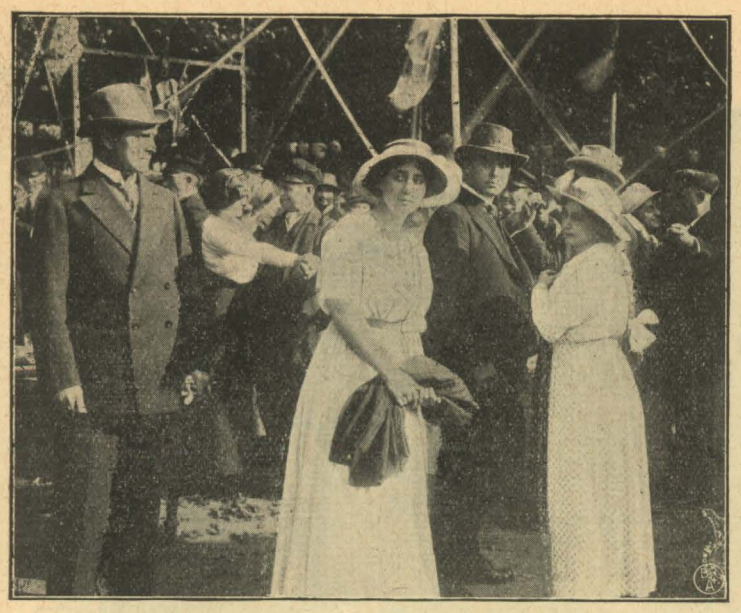

Lykke og Fred hersker indenfor den lille Kreds, hvori Mineformand West og hans to Døtre, Dina og Edith, danner Centrum. Han er en stærkt religiøs Natur, og i hans Hjem er den vandrende Prædikant en kærkommen Gæst. Af Døtrene, der begge har faaet en alvorlig Opdragelse, er Dina forlovet med Minearbejderen Flint, medens Edith ofte i al Hemmelighed mødes med Barndomsvennen, Styrmandselev Reymers.

Da indtræffer den Begivenhed, som med ét Slag bringer Uired og Splittelse ind i den lykkelige Familiekreds. En Aften er der Bal paa Kroen, og Dina og Edith har faaet Lov til at deltage i Dansen. Tilstede ved Ballet er ogsaa Mineejeren, Frank Stoll, der ellers bor i Hovedstaden, men er taget nogle Dage ned til Minebyen for at inspicere Driften af sine Gruber. Han byder Dina op til en Dans, og efter Dansen overtaler han hende til en Spadseretur gennem Skoven. Dina er saa meget Kvinde, at den Opmærksomhed, den rige Mineejer vi-

ser hende, smigrer hendes Forfængelighed, og hun bliver et forholdsvis let Bytte for hans besnærende Ord. Han er indtaget i hendes uberørte Væsen og friske Naturlighed, og hun føler sig henrevet af hans Kærlighedsforsikringer, der virkelig ogsaa er frembaarne af en stærk, oprigtig Følelse. Han fortæller hende, at hun er altfor smuk til at leve blandt Minebyens Arbejdere, og lover hende et Liv i Rigdom og Glans, hvis hun vil følge ham ind til Hovedstaden. Dina lader sig friste og lover halvt om halvt at møde ham sent samme Aften paa Landevejen udenfor Byen, hvor han vil vente hende med en Vogn.

Da Dina kommer hjem, overvælder Faderen og Kæresten hende med Bebrejdelser. Den sidste, der har set hende forlade Dansepladsen i Selskab med Mineejeren, har underrettet West om sin Opdagelse, og gamle West dadler i strenge Ord Dina for hendes Opførsel. Faderens og Kærestens Haardhed

udrydder hos den unge Pige den sidste Betænkelighed. Samme Nat flygter hun med Frank Stoll.

Nogle Aar senere træffer vi Dina inde i Hovedstaden. Ønsket om et Liv i Luksus og Overflod har hun faaet opfyldt. Lykkelig er hun dog ikke. Ofte pines hun af Samvittighedsnag ved Tanken om Faderen og Hjemmet, hun har forladt. Kun naar Frank er hos hende, glemmer hun sine Bekymringer. Skønt Frank Stoll, der med Lidenskab har kastet sig over Børsspekulationer, helt synes at gaa op i denne Passion, har han vist sig trofast mod Dina, hvem han stadig elsker med blind Hengivenhed.

En Formiddag, da Frank Stoll er paa Vej til Børsen, faar han stukket en Løbeseddel i Haanden med den opsigtsvækkende Meddelelse, at en Komet nærmer sig Jorden. Rygtevis forlyder, at den vil føre frygtelige Ødelæggelser med sig. Det er den bekendte astronomiske Lærde, Professor Wissmann — en Fætter til Frank Stoll — der har Æren af den epokegørende Opdagelse. I Frank Stolls Hjerne omformes enhver Begivenhed til Basis for en Spekulation. Ogsaa i dette Tilfælde. I samme Nu han har læst Løbesedlens Indhold, har han sin Plan færdig, og den Dag overrasker han Børsen ved sine mærkelige, tilsyneladende vanvittige Dispositioner. Alle Papirer falder med rivende Hast i Værdi, men medens alle andre sælger, opkøber Stoll alt, hvad han kan faa at købe.

Professor Wissmanns Opdagelse har ikke mindst i videnskabelige Kredse vakt Bestyrtelse, og for en Forsamling af Lærde fremlægger Professoren i »Astronomisk Selskab« sine Observationer og Beregninger. Efter en kritisk Gennemgang af disse kontateres, at Kometen vil bryde ind i Jordens Atmosfære, og at en alvorlig Katastrofe, der navnlig vil berøre Nordvesteuropa, kan befrygtes. For ikke at skabe Panik, enes Mødets Deltagere om at hemmeligholde Forhandlingernes Forløb. Gennem Fætteren, Professor Wissmann, erfarer Frank Stoll alligevel Mødets Resultat, og denne strengt

fortrolige Meddelelse benytter han nu uden Samvittighedsskrupler saaledes, at den bliver til Indtægt for hans Spekulation, der simpelthen gaar ud paa at berolige de opskræmte Sind, saa at Kurserne atter vil stige. Han har indviet sin nære Ven, Dagblads-Redaktøren, i sin Plan, og i Vennens Blad, »Tiden«, læser man næste Dag følgende Artikel:

»Efter hvad vi fra paalidelig Kilde erfarer, er Resultatet af Forhandlingerne i Dag i »Astronomisk Selskab« absolut beroligende. Kometen vil *ikke* berøre Jordbanen, og der er *ingen* Anledning til at frygte nogen Katastrofe.«

Den beroligende Efterretning gør sin Virkning. Kurserne stiger med et Slag til deres normale Højde, og Frank Stoll sælger nu Rub og Stub af sine indkøbte Papirer. I Løbet af 24 Timer har han tjent en Formue paa Millioner. Fra nu af gælder hans Tanke kun dette: at skaffe Dina og sig selv i Sikkerhed. Ogsaa paa dette Punkt har han sin Plan klar — ja, den hører med til hans Spekulation. Han forklarer Dina,

at vigtige Forretninger kræver hans Nærværelse i Minebyen, og at hun — af Grunde, han ikke kan gøre Rede for — denne Gang nødvendigvis maa rejse med.

Kometen er imidlertid bleven synlig for blotte Øjne, og den tiltager for hver Time i Styrke. Fra alle Landets Egne kan den ses, og overalt vækker den Uro og Bekymring. Alene den gamle Mineformand West nikker betænksomt og siger frem for sig:

— Det er Himlens Straf!

Trods alle Anstrengelser for at bevare Hemmeligheden, siver den dog ud: at Kometen den 20de September vil indhente Jorden, og at de Ulykker, den bringer med, i Særdeleshed vil ramme Nordvesteuropa.

Nogle Dage før den 20de September ankommer Dina og Frank til Minebyen, hvor det første, Frank foretager sig, er at finde et sikkert Tilflugtssted under Katastrofen og afmærke Vejen dertil. Fra Villaen, hvor Frank bor under sit Ophold i Minebyen, fører en hemmelig Gang ned til Gruben. Gaar Astronomernes Ulykkesprofetier virkelig i Opfyldelse, kan Frank og Dina hurtigt komme ned i de dybest liggende Grubegange. I en Følelse af Overmod og som for at vise Forsynet Trods indbyder han et stort Antal af sine Venner til Gæstebud paa selve Katastrofens Dag, den 20de September, og han indleder selv Festen med en begejstret Tale, der slutter saaledes:

— Lad os fejre denne Aften i Stolthed og Fest. Frelses vi, bliver det os, der grunder den nye Verden, og vi vil være dens Herrer!

Medens Bakkanalet raser i Mineejerens Villa, samles nogle af Grubearbejderne udenfor Kroen. I glødende, hadefulde Vendinger har Flint opflammet sine Kammerater til at hjælpe ham til Hævn over Stoll, der har stjaalet den Kvinde, han elskede, fra ham. De lover at følge ham. Paa denne den yderste Dag, da Verden skal forgaa, er det endnu Tid at tage

tilbage og nyde alt det, de Rige har ranet fra dem, og bevæbnede med Hakker og Spader drager de i Flok til Frank Stolls Villa. Da Festen er paa sit højeste, trænger Oprørerne ind i Villaen. Forgæves truer Frank Stoll med at skyde den første ned, som vover sig ind. Den vilde Horde lader sig ikke standse, Flint selv løsner det første Skud, som rammer Dina og saarer hende dødeligt. Som den eneste Overlevende unddrager Frank sig Forfølgelse. Bærende den døende Dina slæber han sig gennem den hemmelige Gang til det Skjulested, han har udsøgt sig.

Imidlertid raser Meteorernes Uvejr. Byen tændes i Brand, og som Flokke af forvildede Dyr søger Menneskene ud til de aabne Marker. Ved Rystelsen, der er frembragt af Katastrofen, trænger giftige Luftarter ind i Grubegangene, og Frank falder sammen over Liget af Dina. Ogsaa Flint, der er fulgt efter dem ned i Minegangene, dør en frygtelig Død.

Jorden hjemsøges af Ulykker — en Verden i Flammer!

Kvæget og Skovens Vildt flygter. Paa Havet regner Meteorerne ned og tænder Ild i Skibene, der maa forlades og prisgives Elementerne. Vandet stiger. I vældige Bølger ruller Havets uendelige Masser ind over Land. Edith søger Tilflugt paa Taget af det fædrene Hus. Her finder den vandrende Prædikant hende og bringer hende i Sikkerhed i en højtliggende Klippehule.

Næste Morgen staar Solen op over den hærgede Jord. Edith vaagner, da Dagslyset trænger ind til hende i Klippehulen. Hun gaar udenfor og ser sig forundret om. Er hun bleven alene tilbage?

I det Fjerne faar hun Øje paa et Kirketaarn og styrer sine Skridt derhen imod. Af selve Kirken er der intet at se. Sandet er føget sammen om den og dækker den. Kun det øverste af Taarnet rager op, og Edith skaffer sig gennem en af Gavlgluggerne Adgang til Taarnets Indre. Kirkeklokkerne hænger urørte i deres Stillads.

Paa Stranden træder i dette Øjeblik en Mand i Land. Det er Reymers — Styrmanden. Langt borte fra hører han Lyden af Kirkeklokkerne og gaar ind i Landet efter Lyden. Gennem Gavlgluggen har Edith set ham komme. Hun iler ham i Møde. Han griber hende i sine Arme, og i Taknemlighed over Frelsen og over, at Gud har ladet dem finde hinanden, knæler de i Bøn til den Almægtige.

— Og disse to Mennesker forundtes det at lægge Grunden til den ny Slægt!

Ad. L. Ihrich
København B.

16/11.17.

Verdens Undergang

Skuespil

5 Akter, 100 Afdelinger

Instruktion: August Blom

PERSONERNE:

Frank Stoll, Mineejer og Børsspekulant.....Hr. Olaf Fønss
Mineformand West.....Hr. Carl Lauritzen
Dina.....Frk. Ebba Thomsen
Edith.....Fru Fritz-Petersen
Minearbejder Flint.....Hr. Thorleif Lund
Styrmand Reymers.....Hr. Alf Blütecher
Den vandrende Prædikant.....Hr. Frederik Jacobsen
Professor Wissmann, astronomisk Lærd.....Hr. Zimmermann

Pragtfuld og idérig —

med disse Ord maa man betegne denne Film, der allevegne vil blive modtaget med Begejstring. Der er i dette Arbejde nedlagt saa megen Dygtighed baade fra Forfatterens og Nordisk Films Compagni's Side, at det fortjener den stærkeste Hyldest, den mest uforbeholdne Ros. „Verdens Undergang" er en af de Films, som ses af det Publikum, af hvem Biografteatrene ellers ikke besøges. — Den er i Sandhed et Kunstens Mesterværk!!

Optaget af Nordisk Films Co.

16 November 1917.

AFDELINGERNE:

1. Den vandrende Prædikant ankommer til Minebyen.
2. Mineformand West ved Dagens Arbejde.
3. Fyraften.
4. I Wests Hjem.
5. En kærkommen Gæst.
6. „Maa vi være fri for at spise med?"
7. Bal paa Kroen.
8. Mineejer Stoll opholder sig i Byen.
9. Mens Dansen gaar — — —
10. „Hvem er hun?"
11. Den første Dans sammen.
12. Flint savner sin Kæreste.
13. Styrmand Reymers og Edith.
14. Under Bøgenes Ly.
15. „Lad os mødes paa Landevejen!"
16. Edith atter hjemme.
17. „Hvor er Dina?"
18. Beluret.
19. En faderlig Reprimande.
20. Faderens Haardhed modner Dinas Beslutning om Flugt.
21. Mineejer Stoll venter.
22. Flint igen!
23. En lille Kamp.
24. Nogle Aar senere.
25. Et Liv i Rigdom og Velvære.
26. Paa Vej til Børsen.
27. Avis-Drengens Løbeseddel.
28. Beretningen om Kométen.
29. I Børssalen.
30. Kurserne falder.
31. Mens alle andre sælger, køber Stoll.
32. Den lærde Forsamling.
33. Professor Wissmanns Beretning.
34. I Universitetets Forhal.
35. Mineejer Stolls Visitkort
36. „For ikke at skabe Panik foreslaar jeg, at der ikke gives Pressen Meddelelse om Mødets Forløb."
37. Professor Wissmanns Brev til Stoll.
38. Paa „Tiden"s Kontor.
39. Et kønt Komplot.
40. „Sæt det med store, fede Typer!"
41. Den næste Dag.
42. Paa Børsen.
43. Stoll sælger!
44. Tjent en Formue.
45. Mødet med Fætteren.
46. Hos Dina.
47. „Du maa denne Gang tage med til Minebyen."
48. Kométen synlig for det blotte Øje.
49. „Det er Himlens Straf."
50. Den 20. September angives som Ulykkens Dag.
51. Frank Stoll og Dina ankommer til Minebyen.
52. Flint og hans Kammerater.
53. „Hjælp mig at faa Hævn over ham, der har stjaalet den Kvinde fra mig, som jeg elskede!"
54. Bilen omringes.
55. Et farefuldt Øjeblik.
56. Mineformand West maner til Ro.
57. „Jeg ønsker ikke en Flane til Datter!"
58. Paa Stolls Villa.
59. Et sikkert Tilflugtssted udfindes.
60. Labyrintens Gange afmærkes med Pile.
61. Den skæbnesvangre Dag oprinder.
62. Den omvandrende Prædikant holder Bønnemøde.
63. Stoll ønsker at fejre Dagen ved en Fest.
64. Hos Flint i Arresten.
65. Kométen kommer nærmere og nærmere.
66. „vi vil fejre denne Aften i Stolthed og Fest!"
67. Elementernes første Rasen.
68. Flint bryder ud af Arresten.
69. Hos Arbejdskammeraterne.
70. „Lad os tage det tilbage, som de Rige har frarøvet os!"
71. Væbnede til Tænderne.
72. „Vi vil lade vore Stjerner danse!"
73. Et pragtfuldt Skue.
74. Kométens frygtelige Virkninger.
75. Arbejderne stormer Villaen.
76. Festen forstyrres.
77. Dørene barrikaderes.
78. „Den første, der trænger sig ind, skyder jeg ned!"
79. En Kamp paa Liv og Død.
80. Saaret.
81. Stoll flygter med Dina ned i Hvælvingerne.
82. Pilene viser ham Vej.
83. Flint forfølger dem.
84. Lynild og Uvejr.
85. Byer staar i Brand.
87. Hos Mineformand West.
86. Edith alene.
88. Paa Havet.
89. Elementernes Styrkeprøve med Menneskenes Snille.
90. De giftige Luftarters Indtrængen i Gangene kvæler Flint.
91. Ogsaa Dina og Stoll finder Døden her!
92. Havet gaar over sin Bredder.
93. Byen under Vand.
94. Styrmand Reymers driver om i Redningsbaaden.
95. Edith reddes af den vandrende Prædikant.
96. I Sikkerhed i Klippehulen.
97. Reddet sig i Land.
98. Og Solen gaar op over den hærgede Jord!
99. Kirkeklokken!
100. To Mennesker.

Verdens Undergang.

Lykke og Fred hersker indenfor den lille Kreds, hvori Mineformanden West og hans to Døtre, Dina og Edith danner Centrum. Han er en stærkt religiøs Natur, og i hans Hjem er den vandrende Prædikant en kærkommen Gæst. Af Døtrene, der begge har faaet en alvorlig Opdragelse, er Dina forlovet med Minearbejderen Flint, medens Edith ofte i al Hemmelighed mødes med Barndomsvennen, Styrmandselev Reymers.

Da indtræffer den Begivenhed, som med ét Slag bringer Ufred og Splittelse ind i den lykkelige Familiekreds. En Aften er der Bal paa Kroen, og Dina og Edith har faaet Lov til at deltage i Dansen. Tilstede ved Ballet er ogsaa Mineejeren, Frank Stoll, der ellers bor i Hovedstaden, men er taget nogle Dage ned til Minebyen for at inspicere Driften af sine Gruber. Han byder Dina op til Dans, og efter Dansen overtaler han hende til en Spadseretur gennem Skoven. Dina er saa meget Kvinde, at den Opmærksomhed, den rige Mineejer viser hende, smigrer hendes Forfængelighed, og hun bliver et forholdsvis let Bytte for hans besnærende Ord. Han er indtaget i hendes uberørte Væsen og friske Naturlighed, og hun føler sig henrevet af hans Kærlighedsforsikringer, der virkelig ogsaa er frembaarne af en stærk, oprigtig Følelse. Han fortæller hende, at hun er altfor smuk til at leve blandt Minebyens Arbejdere, og lover hende et Liv i Rigdom og Glans, hvis hun vil følge ham ind til Hovedstaden. Dina lader sig friste og lover halvt om halvt at møde ham sent samme Aften paa Landevejen udenfor Byen, hvor han vil vente hende med en Vogn.

Da Dina kommer hjem, overvælder Faderen og Kæresten hende med Bebrejdelser. Den sidste, der har set hende forlade Dansepladsen i Selskab med Mineejeren, har underrettet West om sin Opdagelse, og gamle West dadler i strenge Ord Dina for hendes Opførsel. Faderens og Kærestens Haardhed udrydder hos den unge Pige den sidste Betænkelighed. Samme Nat flygter hun med Frank Stoll.

Nogle Aar senere træffer vi Dina inde i Hovedstaden. Ønsket om et Liv i Luksus og Overflod har hun faaet opfyldt. Lykkelig er hun dog ikke. Ofte pines hun af Samvittighedsnag ved Tanken om Faderen og Hjemmet, hun har forladt. Kun naar Frank er hos hende, glemmer hun sine Bekymringer. Skønt Frank Stoll, der med Lidenskab har kastet sig over Børsspekulationer, helt synes at gaa op i denne Passion, har han vist sig trofast mod Dina, hvem han stadig elsker med blind Hengivenhed.

En Formiddag, da Frank Stoll er paa Vej til Børsen, faar han stukket en Løbeseddel i Haanden med den opsigtsvækkende Meddelelse, at en Komet nærmer sig Jorden. Rygtevis forlyder, at den vil føre frygtelige Ødelæggelser med sig. Det er den bekendte astronomiske Lærde, Professor Wissmann — en Fætter til Frank Stoll — der har Æren af den epokegørende Opdagelse. I Frank Stolls Hjerne omformes enhver Begivenhed til Basis for en Spekulation. Ogsaa i dette Tilfælde. I samme Nu han har læst Løbesedlens Indhold, har han sin Plan færdig, og den Dag overrasker han Børsen ved sine mærkelige, tilsyneladende vanvittige Dispositioner. Alle Papirer falder med rivende Hast i Værdi, men medens alle andre sælger, opkøber Stoll alt, hvad han kan faa at købe.

Professor Wissmanns Opdagelse har ikke mindst i videnskabelige Kredse vakt Bestyrtelse, og for en Forsamling

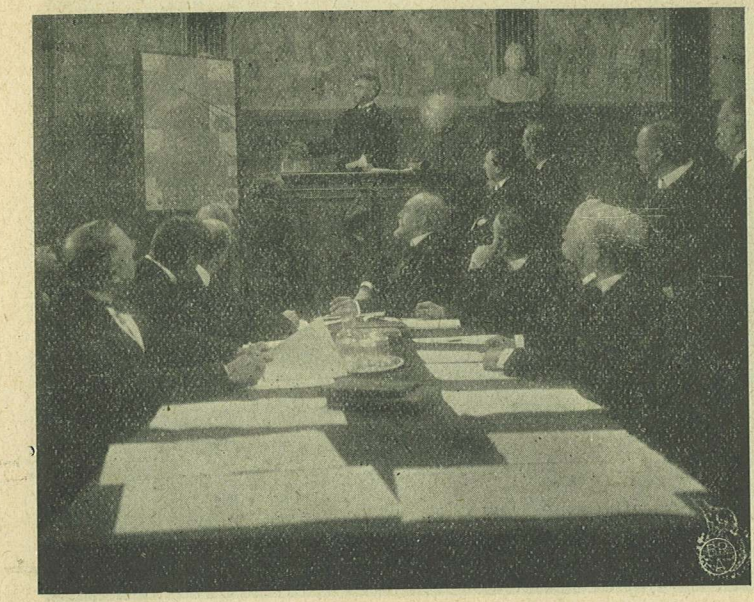

af Lærde fremlægger Professoren i „Astronomisk Selskab" sine Observationer og Beregninger. Efter en kritisk Gennemgang af disse konstateres, at Kometen vil bryde ind i Jordens Atmosfære, og at en alvorlig Katastrofe, der navnlig vil berøre Nordvesteuropa, kan befrygtes. For ikke at skabe Panik, enes Mødets Deltagere om at hemmeligholde Forhandlingernes Forløb. Gennem Fætteren, Prof. Wissmann, erfarer Frank Stoll alligevel Mødets Resultat, og denne strengt fortrolige Meddelelse benytter han nu uden Samvittighedsskrupler saaledes, at den bliver til Indtægt for hans Spekulation, der simpelthen gaar ud paa at berolige de opskræmte Sind, saa at Kurserne atter vil stige. Han har indviet sin nære Ven, Dagbladsredaktøren, i sin Plan, og i Vennens Blad, „Tiden", læser man næste Dag følgende Artikel:

„Efter hvad vi fra paalidelig Kilde erfarer, er Resultatet af Forhandlingerne i Dag i „Astronomisk Selskab" absolut beroligende. Kometen vil i k k e berøre Jordbanen, og der er i n g e n Anledning til at frygte nogen Katastrofe."

Den beroligende Efterretning gør sin Virkning. Kurserne stiger med et Slag til deres normale Højde, og Frank Stoll sælger nu Rub og Stub af sine indkøbte Papirer I Løbet af 24 Timer har han tjent en Formue paa Millioner. Fra nu af gælder hans Tanke kun dette: at skaffe Dina

og sig selv i Sikkerhed. Ogsaa paa dette Punkt har han sin Plan klar, — ja, den hører med til hans Spekulation. Han forklarer Dina, at vigtige Forretninger kræver hans Nærværelse i Minebyen, og at hun — af Grunde, han ikke kan gøre Rede for — denne Gang nødvendigvis maa rejse med.

Kometen er imidlertid bleven synlig for blotte Øjne, og den tiltager for hver Time i Styrke. Fra alle Landets Egne kan den ses, og overalt vækker den Uro og Bekymring. Alene den gamle Mineformand West nikker betænksomt og siger frem for sig:

— Det er Himlens Straf!

Trods alle Anstrengelser for at bevare Hemmeligheden, siver den dog ud: at Kometen den 20. September vil indhente Jorden, og at de Ulykker, den bringer med, i Særdeleshed vil ramme Nordvesteuropa.

Nogle Dage før den 20de September ankommer Dina og Frank til Minebyen, hvor det første, Frank foretager sig, er at finde et sikkert Tilflugtssted under Katastrofen og afmærke Vejen dertil. Fra Villaen, hvor Frank bor under sit Ophold i Minebyen, fører en hemmelig Gang ned til Gruben. Gaar Astronomernes Ulykkesprofetier virkelig i Opfyldelse, kan Frank og Dina kurtigt komme ned i de dybest liggende Grubegange. I en Følelse af Overmod, og som for at vise Forsynet Trods, indbyder han et stort

Antal af sine Venner til Gæstebud paa selve Katastrofens Dag, den 20. September. og han indleder selv Festen med en begejstret Tale, der slutter saaledes:

— Lad os fejre denne Aften i Stolthed og Fest. Frelses vi, bliver det os, der grunder den nye Verden, og vi vil være dens Herrer!

Medens Bakkanalet raser i Mineejerens Villa, samles nogle af Grubearbejderne udenfor Kroen. I glødende, hadefulde Vendinger har Flint opflammet sine Kammerater til at hjælpe ham til Hævn over Stoll, der har stjaalet den Kvinde, han elskede, fra ham. De lover at følge ham. Paa denne den yderste Dag, da Verden skal forgaa, er det endnu Tid at tage tilbage og nyde alt det, de Rige har ranet fra dem, og bevæbnede med Hakker og Spader drager de i Flok til Frank Stolls Villa. Da Festen er paa sit højeste, trænger Oprørerne. ind i Villaen. Forgæves truer Frank Stoll med at skyde den første ned, som vover sig ind. Den vilde Horde lader sig ikke standse. Flint selv løsner det første Skud, som rammer Dina og saarer hende dødeligt. Som den eneste Overlevende unddrager Frank sig Forfølgelse. Bærende den døende Dina slæber han sig gennem den hemmelige Gang til det Skjulested, han har udsøgt sig.

Imidlertid raser Meteorernes Uvejr. Byen tændes i Brand, og som Flokke af forvildede Dyr søger Menneskene

ud til de aabne Marker. Ved Rystelsen, der er frembragt af Katastrofen, trænger giftige Luftarter ind i Grubegangene, og Frank falder sammen over Liget af Dina. Ogsaa Flint, der er fulgt efter dem ned i Minegangene, dør en frygtelig Død.

Jorden hjemsøges af Ulykker — en Verden i Flammer! Kvæget og Skovens Vildt flygter. Paa Havet regner Meteorerne ned og tænder Ild i Skibene, der maa forlades og prisgives Elementerne. Vandet stiger. I vældige Bølger ruller Havets uendelige Masser ind over Land. Edith søger Tilflugt paa Taget af det fædrene Hus. Her finder den vandrende Prædikant hende og bringer hende i Sikkerhed i en højtliggende Klippehule.

Næste Morgen staar Solen op over den hærgede Jord. Edith vaagner, da Dagslyset trænger ind til hende i Klippehulen. Hun gaar udenfor og ser sig forundret om. Er hun bleven alene tilbage?

I det Fjerne taar hun Øje paa et Kirketaarn og styrer sine Skridt derhen imod. Af selve Kirken er der intet at se. Sandet er føget sammen om den og dækker den. Kun det øverste af Taarnet rager op, og Edith skaffer sig gennem en af Gavlgluggerne Adgang til Taarnets Indre. Kirkeklokkerne hænger urørte i deres Stillads.

Paa Stranden træder i dette Øjeblik en Mand i Land. Det er Reymers — Styrmanden. Langt borte fra hører han Lyden af Kirkeklokkerne og gaar ind i Landet efter Lyden. Gennem Gavlgluggen har Edith set ham komme. Hun iler ham i Møde. Han griber hende i sine Arme, og i Taknemlighed over Frelsen og over, at Gud har ladet dem finde hinanden, knæler de i Bøn til den Almægtige.

— Og disse to Mennesker forundtes det at lægge Grunden til den ny Slægt!

A/S „FOTORAMA" ejer Filmen, saavel som dens Plakat- og Programtekst o. a. lign. Materiale, med absolut Eneret.

FOTORAMA

Ved Misbrug vil der blive nedlagt Forbud og Erstatningskrav gjort gældende mod Vedkommende.

Ad. L. THRICH
KØBENHAVN B.

PALADS-TEATRET

Direktør: SOPHUS MADSEN.

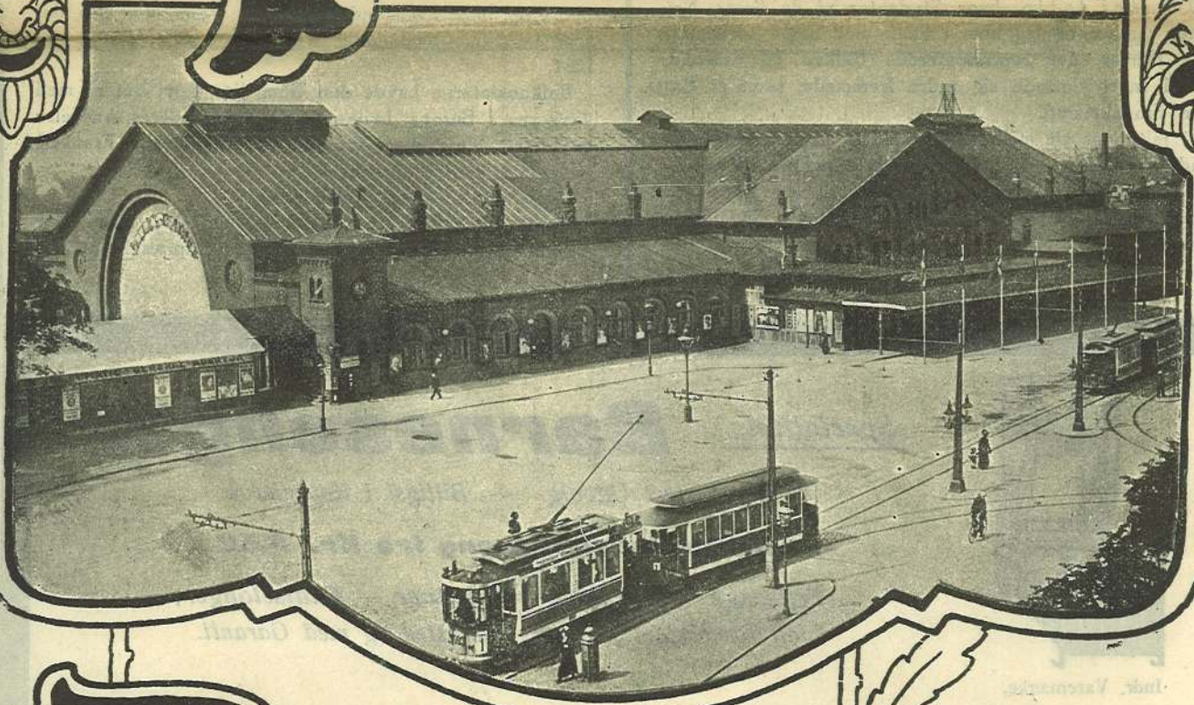

PROGRAM

(eue)

Søndag d. 1 April 1916

ALLE BØR FOTOGRAFERES hos **Emil Clausen.**

Empire Visit 2,00 pr. Dusin.
Empire Kabinet 4,00 pr. Dusin.

Telefon 8050. **Frederiksberggade 34,** 2. Sal.

Forstædernes Brødfabriker.

— Maltsyrnet Rugbrød. —

Asta Nielsen.

Det var en Gang i Paris, i Foraarets skønneste Tid ....

Jeg fandt ind i en af de smaa internationale Knejper i Quarter latin, hvor Studenter af de fjerne Nationer samles, og jeg kom i Snak med nogle sortsmudsede Herrer, der repræsenterede Balkan og Rusland, hvortil snart sluttede sig andre fremmede, samt et Par unge Franskmænd.

Vi talte om alt mellem Himmel og Jord, hver brækkende paa sin Akcent, og kom saa til slut ind paa at undersøge, hvor mange Nationer, der var repræsenterede ved Bordet, og hvad man gensidigt kendte til hinandens Hjemland.

Rusland kendte vi alle. Det er den store hvide Bjørn, der Øst paa, Frankrigs allierede og alle parisiske Smaahandlendes Sparekasse.

Spanieren, der var med, var ogsaa god nok. Han hører ogsaa til Vennerne, og hans Konge har en uforfalsket Bourbonnæse, der har holdt sig gennem Tiderne. Desuden er han ikke bange, skønt der bliver kastet Bomber efter ham hver anden Dag, en Vane, der hos det spanske Folk betænkelig nærmer sig til at blive en Last.

Balkanstaterne havde den Gang lige gjort det at med Tyrkerne i Europa, hvilket havde hævet deres Anseelse betydeligt, de køber Kanoner og Officerer i Frankrig og kendes derfor af enhver.

Tyskeren var ogsaa kendt nok.

Tyskland har »der Kaiser« og en stor Hær med stramme Løjtnanter, og dette Lands Repræsentant var

Indr. Varemærke.

Specialitet: **Barnesenge.**

Meget stort Udvalg — Billigst i København

Barne-Indskudsseng fra Kr. 5,50

Feltsenge — Pufsenge — Divaner — Chaiselonger,
alt forarbejdet paa eget Værksted og med Garanti.

Dyner og Puder *i meget stort Udvalg —* ***Eget Dampfjerrenseri.***

Nørrebros Messe, ***Nørrebrogade 25,*** *Hj. af Blaagaardsgade.*

Udstyrs- og Fjerlageret. ***Telefon 553.***

Mod Blodmangel
Haematogen Lotze
FAAS PAA APOTHEKERNE

Anvend CLAVIT mod Ligtorne

En gros: Centr. 5031. Faas overalt.

Anvend ROTO mod Fodsved

En gros: Centr. 5031. Faas overalt.

ikke yndet i Selskabet, men man ved at han sidder solidt, hvor han sætter sig.

Endelig naaede man til mig.

Jeg var fra Danmark, forklarede jeg, og alle saa yderst velvillige ud ved denne Meddelelse, men det var tydeligt at se paa dem, at det Land havde ikke staaet i deres Geografi.

Skandinavien kendte man dunkelt som Begreb — det ligger et Steds der oppe, hvor der bliver hvidt paa Landkortet — men derudover var det mig umuligt at stedfæste Danmark nærmere. Jeg forsøgte mig frem med »Tivoli«, der for mange Udlændinge er Hovedstaden i Skandinavien, men det var jeg uheldig med, thi Tivoli vidste flere af de tilstedeværende meget godt laa i Italien og ikke en Gang Tyskeren havde hørt om vor nordlige Aflægger.

Det var ualmindelig elskværdige unge Mennesker, jeg havde truffet paa, og de blev virkelig saa kede af det paa mine Vegne, og gjorde sig de hæderligste Anstrengelser for at finde noget frem, der var bekendt som staaende i Forbindelse med Danmark, men det vilde ikke lykkes dem, og mine egne Anstrengelser kronedes heller ikke med Held.

Jeg kørte frem med Georg Brandes, men der var ikke en Sjæl, der vidste, om han handlede med gamle Ben en gros, eller om det muligvis var ham, der var den anonyme Forfatter til den yndede Roman: »Sodakongens Datter«. H. C. Andersen havde samme kranke Skæbne, og salig Christian IV, som jeg tilsidst gravede op igen og gjorde til Nordens største Kriger, idet jeg lod ham vinde Trediveaarskrigen efter en Række glimrende Sejre, hjalp mig heller ikke til at gøre mit lille, kære Land mere bekendt i mine nye Bekendtes Øjne.

Jeg var virkelig under disse Omstændigheder ved at give op og lade d'Hrr. beholde deres Tvivl om, at Danmark i det hele taget eksisterede og var en selvstændig Stat og ikke noget Samlermærke, da jeg pludselig kom til at tænke paa Filmen.

(Fortsættes Side 9).

Café „Granada". Panoptikonbygningen — Telefon 7452 og 53.

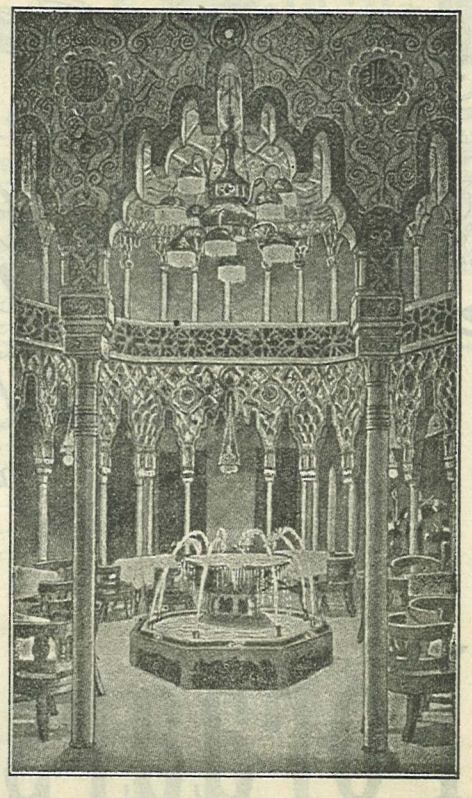

— En Seværdighed. —
ORIENTALSK INTERIØR.
Billige Frokostretter. — Enestaaende delikat Smørrebrød. — Diner og Teater-Souper. — Cabaret med varm Ret efter eget Valg Kr. 2,00.
KONCERT fra 8—12½.
Søndagen: KONCERT fra 4—12½.
Selskabslokaler for 3—20 Personer.
Sophus Larsen.

Tapet.
Chr. S. Jacobsen
Bredgade 36.

Kunst og Virkelighed.

Et Kaffeselskab.

Allernyeste Musik- og Sangnumre haves paa Lager!
Pladernes Størrelse 25½ ctm. Kr. 1,40 pr Stk.
1. Kl.s Optagelse.
Talemaskiner udlejes gratis ved Køb af et bestemt Antal Plader:
Nærmere ved
Musikhuset **Phønix**, Blaagaardsgade 14
Telefon Nora 3007.

Foraars-Nyhederne

ere hjemkomne og udstillede i samtlige Afdelinger.

Største Udvalg i nyeste Arter

Silkestoffer

til Selskab og Spadserebrug.

Faille. — Surah, stribet og tærnet. — Taft chiné - Taft tærnet - Taft stribet - Taft boule.

Alt i Dobbeltbredde.

Confectionsafdelingen:

Moderne Taft- og Faille-Costumer

for Selskabs- og Spadserebrug i stort Udvalg fra billigste til meget elegant Genres.

Silke-Crêpe og Voile-Bluser

i stort og stilfuldt Udvalg.

Taft-Frakker og Jaketter

i nyeste Udførelse

til meget billige Priser.

Taft-Skørter

i alle nye Facons

fra 14,75—85,00

Silke-Herre-Slips.

Bedste blod-dannende Styrknings-middel

Føres i forskellig Form efter Patientens Behov

Faaes med Brugsanvisning paa Apotekerne.

Grundlagt 1812.

Hannibal Sander

A/S

Farveri, Dampvaskeri & kem.

- Tøjrensnings-Etablissement -

Telefon Søborg 31 & 61.

Philip Morris

Cigaretterne er overalt i Verden anset som de bedste.
Faas overalt, samt hos
C. B. Møller & Co.
Østergade 1. Østerbrogade 62.

Vibe-Hastrups Læder-Creme gjør Fodtøjet blankt og bevarer Lædet.

ORKESTER-KONCERT.

Kapelmester: Hr. *KNUD LINDHARD.*

Leo Carole: Magyarischer Marsch.
Maurice Ribot: Valse Ravissante.

EFTER PAUSEN:

Colin: The Flasch of Steel. Marsch.

PROGRAM

1.

Bestigningen af ‚Jomfruen' i Schweiz.

Et usædvanligt interessant Billede fra en Bjergstigning i Schweiz.

2.

Vidunderhunden.

I Hovedrollen: Carl Alstrup.

Poul Popp og Frøken Lise elsker hinanden, men den unge Mand har endnu ikke haft Mod til at anholde om den Elskedes Haand hos hendes Forældre. Han véd nemlig, at disse har udset den latterlige Kandidat Balle til Svigersøn, og nærer derfor begrundet Frygt for at blive vist Vintervejen. Han og Lise nøjes derfor foreløbig med at mødes i Ny og Næ, og det bliver der endda sat en Stopper for. Lises Forældre opdager nemlig, at Datteren undertiden forsvinder hjemmefra, og for at forpurre det, giver de den stakkels Pige Stuearrest. Hun faar Paabud om at øve sig flittigt paa Klaveret, for at Forældrene derved kan konstatere, at hun ikke løber sin Vej, og Lise maa derfor opgive at mødes med Kæresten. Denne finder dog snart paa Udvej. Han er nemlig saa heldig at have en Hund, der hedder Topsy, og som er noget af et Vidunder. Den bliver nu et Slags Postbud mellem ham og Lise, den krydser Gang paa Gang den elskovssyge Kandidats Planer, og den præsterer det Kunststykke at afløse Lise ved Klaveret, saa hun kan holde Stævnemøde med Poul, uden at hendes Forældre savner hende. —

Men en skønne Dag gaar det alligevel galt. — Topsy, der netop vikarierer for Lise som Klavervirtuos, bliver af et andet firbenet Væsen forledt til at svigte sin Pligt, og derved kommer det for Dagen, at Lise har gjort sig usynlig. Da de to Unge opdager, at deres ellers saa fuldtro Ven har ladet dem i Stikken, beslutter de sig med bævende Hjerter til at opsøge de fortørnede Forældre og skrifte for dem. Da Paul har fortalt om Vidunderhunden og dens Meriter og har ladet den vise sine mange Talenter, er de forhen saa grumme Forældre imidlertid i den Grad imponerede, at de næsten føler det som en Ære at komme i Familie med en ung Mand, der har en saa vidunderlig Hund.

3.

Langs den franske Front.

Enestaaende aktuel Film.

4.

Verdens Undergang.

Skuespil.

5 Akter. — 100 Afdelinger.

PERSONERNE:

Frank Stoll, Mineejer og Børsspekulant ..... Hr. *Olaf Fønss.*
Mineformand West ..... Hr. *Carl Lauritzen.*
Dina ..... Frk. *Ebba Thomsen.*
Edith ..... Fru *Fritz-Petersen.*
Minearbejder Flint ..... Hr. *Thorleif Lund.*
Styrmand Reymers ..... Hr. *Alf Blütecher.*

WILHELM HANSEN, MUSIK-FORLAG.

Scala Revyen 1915. »Rødt og Hvidt«:
Valdemar 1,25. 13 Øre 1,25. Danmarks-Sangene 1,25.
Langsomt, men sikkert 1,25. Solskinsbarnet 1,25.
Jeg læser det i dine Øjne 1,25. Fægter-Sangen 1,25.

Sommerrevyen 1915. Sangene Kr. 2,00.
Gullash 75 Øre. Kongemødet 75 Øre. Er Du tosset, din Andrik Kr. 1,25.

TEATERBILLETTER. NORDISK MUSIKFORLAG. Telf. 7543 & 7563.

Køb KLÆDER hos Jens Kjeldsen!

COLGATES Barbersæbe — Pudder — Creame

Den vandrende Prædikant Hr. *Frederik Jacobsen.*
Professor Wismann, astronomisk Lærd ..... Hr. *Zimmermann.*

Lykke og Fred hersker indenfor den lille Kreds, hvori Mineformand West og hans to Døtre, Dina og Edith, danner Centrum. Han er en stærkt religiøs Natur, og i hans Hjem er den vandrende Prædikant en kærkommen Gæst. Af Døtrene, der begge har faaet en alvorlig Opdragelse, er Dina forlovet med Minearbejderen Flint, medens Edith ofte i al Hemmelighed mødes med Barndomsvennen, Styrmandselev Reymers.

Da indtræffer den Begivenhed, som med et Slag bringer Ufred og Splittelse ind i den lykkelige Familiekreds. En Aften er der Bal paa Kroen, og Dina og Edith har faaet Lov til at deltage i Dansen. Tilstede ved Ballet er ogsaa Mineejeren, Frank Stoll, der ellers bor i Hovedstaden, men er taget nogle Dage ned til Minebyen for at inspicere Driften af sine Gruber. Han byder Dina op til en Dans, og efter Dansen overtaler han hende til en Spadseretur gennem Skoven. Dina er saa meget Kvinde, at den Opmærksomhed, den rige Mineejer viser hende, smigrer hendes Forfængelighed, og hun bliver et forforholdsvis let Bytte for hans besnærende Ord. Han fortæller hende, at hun er altfor smuk til at leve blandt Minebyens Arbejdere, og lover hende et Liv i Rigdom og Glans, hvis hun vil følge ham ind til Hovedstaden. Dina lader sig friste og lover halvt om halvt at møde ham sent samme Aften paa Landevejen udenfor Byen, hvor han vil vente hende med en Vogn.

Da Dina kommer hjem, overvælder Faderen og Kæresten hende med Bebrejdelser. Faderens og Kærestens Haardhed udrydder hos den unge Pige den sidste Betænkelighed. Samme Nat flygter hun med Frank Stoll.

Nogle Aar senere træffer vi Dina inde i Hovedstaden. Ønsket om et Liv i Luksus og Overflod har hun faaet opfyldt. Lykkelig er hun dog ikke. Ofte pines hun af Samvittighedsnag ved Tanken om Faderen og Hjemmet, hun har forladt. Kun naar Frank er hos hende, glemmer hun sine Bekymringer. Skønt Frank Stoll, der med Lidenskab har kastet sig over Børsspekulationer, helt synes at gaa op i denne Passion, har han vist sig trofast mod Dina, hvem han stadig elsker med blind Hengivenhed.

En Formiddag, da Frank Stoll er paa Vej til Børsen, faar han stukket en Løbeseddel i Haanden med den opsigtsvækkende Meddelelse, at en Komet nærmer sig Jorden. Rygtevis forlyder, at den vil føre frygtelige Ødelæggelser med sig. Det er den bekendte astronomiske Lærde, Professor Wissmann — en Fætter til Frank Stoll — der har Æren af den epokegørende Opdagelse. I Frank Stolls Hjerne omformes enhver Begivenhed til Basis for en Spekulation. Ogsaa i dette Tilfælde. I samme Nu han har læst Løbesedlens Indhold, har han sin Plan færdig, og den Dag overrasker han Børsen ved sine mærkelige, tilsyneladende vanvittige Dispositioner. Alle Papirer falder med rivende Hast i Værdi, men medens alle andre sælger, opkøber Stoll alt, hvad han kan faa at købe.

Professor Wissmanns Opdagelse har ikke mindst i videnskabelige Kredse vakt Bestyrtelse, og for en Forsamling af Lærde fremlægger Professoren i »Astronomisk Selskab« sine Observationer og Beregninger. Efter en kritisk Gennemgang af disse konstateres, at Kometen vil bryde

Har De prøvet?

faas i alle bedre Restauranter.

Paladsteatrets Varmeanlæg er installeret af Ingeniørfirmaet **Bruun & Sørensen.** København - Aarhus. Niels Juels gade. 15 — Telefon. 5036.

Annonce-Bureauet „Det 20. Aarhundrede", A/S, Redaktør: Johannes Hansen
Frederiksberggade 26, Mezz. og 4. Sal. - Telef.: 3715 og 11715

Singalwatte THE

ind i Jordens Atmosfære, og at en alvorlig Katastrofe, der navnlig vil berøre Nordvesteuropa, kan befrygtes. For ikke at skabe Panik, enes Mødets Deltagere om at hemmeligholde Forhandlingernes Forløb. Gennem Fætteren, Professor Wissmann, erfarer Frank Stoll alligevel Mødets Resultat, og denne strengt fortrolige Meddelelse benytter han nu uden Samvittighedsskrupler saaledes, at den bliver til Indtægt for hans Spekulation, der simpelthen gaar ud paa at berolige de opskræmte Sind, saa at Kurserne atter vil stige. Han har indviet sin nære Ven, Dagblads-Redaktøren, i sin Plan, og i Vennens Blad, »Tiden«, læser man næste Dag følgende Artikel:

»Efter hvad vi fra paalidelig Kilde erfarer, er Resultatet af Forhandlingerne i Dag i »Astronomisk Selskab« absolut beroligende. Kometen vil *ikke* berøre Jordbanen, og der er *ingen* Anledning til at frygte nogen Katastrofe.«

Den beroligende Efterretning gør sin Virkning. Kurserne stiger med et Slag til deres normale Højde, og Frank Stoll sælger nu Rub og Stub af sine indkøbte Papirer. I Løbet af 24 Timer har han tjent en Formue paa Millioner. Fra nu af gælder hans Tanke kun dette: at skaffe Dina og sig selv i Sikkerhed. Ogsaa paa dette Punkt har han sin Plan klar — ja, den hører med til hans Spekulation. Han forklarer Dina, at vigtige Forretninger kræver hans Nærværelse i Minebyen, og at hun — af Grunde, han ikke kan gøre Rede for — denne Gang nødvendigvis maa rejse med.

Kometen er imidlertid bleven synlig for blotte Øjne, og den tiltager for hver Time i Styrke. Fra alle Landets Egne kan den ses, og overalt vækker den Uro og Bekymring. Alene den gamle Mineformand West nikker betænksomt og siger frem for sig:

— Det er Himlens Straf!

Trods alle Anstrengelser for at bevare Hemmeligheden, siver den dog ud: at Kometen den 20de September vil indhente Jorden, og at de Ulykker, den bringer med, i Særdeleshed vil ramme Nordvesteuropa.

Nogle Dage før den 20de September ankommer Dina og Frank til Minebyen, hvor det første, Frank foretager sig, er at finde et sikkert Tilflugtssted under Katastrofen og afmærke Vejen dertil. Fra Villaen, hvor Frank bor under sit Ophold i Minebyen, fører en hemmelig Gang ned til Gruben. Gaar Astronomernes Ulykkesprofetier virkelig i Opfyldelse, kan Frank og Dina hurtigt komme ned i de dybest liggende Grubegange. I en Følelse af Overmod og som for at vise Forsynet Trods indbyder han et stort Antal af sine Venner til Gæstebud paa selve Katastrofens Dag, den 20de September, og han indleder selv Festen med en begejstret Tale, der slutter saaledes:

— Lad os fejre denne Aften i Stolthed og Fest. Frelses vi bliver det os, der grunder den nye Verden, og vi vil være dens Herrer!

Medens Bakkanalet raser i Mineejerens Villa, samles nogle af Grubearbejderne udenfor Kroen. I glødende, hadefulde Vendinger har Flint op-

NIELSEN & LINDVAD
TLF: 595 TLF: 595
GLAS & PORCELÆN MAGASIN
24 FREDERIKSBERGGADE 24
Indehavere:
Oluf Nielsen tidl. i Magasin du Nord.
Charles Lindvad, tidl. hos Hansen & Calleser.
Servicer og Stel etc., købte hos ovennævnte 2 Firmaer, kan kompletteres hos os.
Elktr. Kroner o Lamper

Arbejdet i Palads-Teatret udført af:
Telefon: 341 — 4967 — 7475
ANDERSEN & MEYER,
Badstuestræde 18. — Aut. Installatør af elektr.
Telegram-Adr.: Dynamo.
Lys og Kraft, Ringeledninger, Telefonanlæg etc.
Afdeling for Lysreklame: Brødr. Kjeldgaard.
Eherepræsentanter for Bergmann Elektricitets-Werke — Maschinen Abt. — Berlin.

Ludvig Dyrberg, Malermester
Nørrebrogade 52 Telefon 5278.
Bygnings- og Dekorationsmaler. Skiltefabrik. Vogn- og Møbellakereri. Kun 1 Kl Arbejde

Expederer og arrangerer Annoncer til og for alle Blade, Tidsskrifter og Programmer. - Mest moderne arbejdende Annonce-Bureau.

Fotografi- Apparater samt Apparater til
Lysbilleder og
levende Billeder
faas bedst og billigst hos
Enna, Vimmelskaftet 47.
Forlang Prisliste.

Tandlæge Ruben, Vesterbrogade 20.
Tlf. 9802. Trf. 10—3 og 6—7. Søndag 10—12.
Mandag og Onsdag 6—8.
Smertefri Tandudtrækning, anbefales nervøse Patienter.
Alt Guldarbejde, Plombering, Stifttænder og kunstige Tænder til moderate Priser.
Samvittighedsfuld og omhyggelig Behandling.

flammet sine Kammerater til at hjælpe ham til Hævn over Stoll, der har stjaalet den Kvinde, han elskede fra ham. De lover at følge ham. Paa denne den yderste Dag, da Verden skal forgaa, er det endnu Tid at tage tilbage og nyde alt det, de Rige har ranet fra dem, og bevæbnede med Hakker og Spader drager de i Flok til Frank Stolls Villa. Da Festen er paa sit højeste, trænger Oprørerne ind i Villaen. Forgæves truer Frank Stoll med at skyde den første ned, som vover sig ind. Den vilde Horde lader sig ikke standse, Flint selv løsner det første Skud, som rammer Dina og saarer hende dødeligt. Som den eneste Overlevende unddrager Frank sig Forfølgelse. Bærende den døende Dina slæber han sig gennem den hemmelige Gang til det Skjulested, han har udsøgt sig.

Imidlertid raser Meteorernes Uvejr. Byen tændes i Brand, og som Flokke af forvildede Dyr søger Menneskene ud til de aabne Marker. Ved Rystelsen, der er frembragt af Katastrofen, trænger giftige Luftarter ind i Grubegangene, og Frank falder sammen over Liget af Dina. Ogsaa Flint, der er fulgt efter dem ned i Minegangene, dør en frygtelig Død.

Jorden hjemsøges af Ulykker — en Verden i Flammer! Kvæget og Skovens Vildt flygter. Paa Havet regner Meteorerne ned og tænder Ild i Skibene, der maa forlades og prisgives Elementerne. Vandet stiger. I vældige Bølger ruller Havets uendelige Masser ind over Land. Edith søger Tilflugt paa Taget af det fædrene Hus. Her finder den vandrende Prædikant hende og bringer hende i Sikkerhed i en højtliggende Klippehule.

Næste Morgen staar Solen op over den hærgede Jord. Edith vaagner, da Dagslyset trænger ind til hende i Klippehulen. Hun gaar udenfor og ser sig forundret om. Er hun bleven alene tilbage?

I det Fjerne faar hun Øje paa et Kirketaarn og styrer sine Skridt derhen imod. Af selve Kirken er der intet at se. Sandet er føget sammen om den og dækker den. Kun det øverste af Taarnet rager op, og Edith skaffer sig gennem en af Gavlgluggerne Adgang til Taarnets Indre. Kirkeklokkerne hænger urørte i deres Stillads.

Paa Stranden træder i dette Øjeblik en Mand i Land. Det er Reymers — Styrmanden. Langt borte fra hører han Lyden af Kirkeklokkerne og gaar ind i Landet efter Lyden. Gennem Gavlgluggen har Edith set ham komme. Hun iler ham i Møde. Han griber hende i sine Arme, og i Taknemlighed over Frelsen og over, at Gud har ladet dem finde hinanden, knæler de i Bøn til den Almægtige.

— Og disse to Mennesker forundtes det at lægge Grunden til den ny Slægt!

Kør hjem med Autotaxa - 7770

„Grammophon-Nyheder"

»POLSK BLOD«.
»De blonde Piger«) sunget af Amélie Kierkegaard og Arne Weel.
»Altid blot aaben og ærlig«)
»Jeg saa en dejlig Pige« sunget af Arne Weel.
»Lyt en Gang til denne søde Sang« sunget af Oda Alstrup og Arne Weel.
Vals og Mazurka, samt »Jeg saa en dejlig Pige« i glimrende Orkester-Optagelser.

»KLOKKE, RING FRED«
glimrende indsunget af Kammersanger Peter Cornelius med Orkester- og Klokke-Akkompagnement.

»RESERVEBARONEN«.
»Alle Piger vil saa gerne, ja saa gerne tækkes Herr'ne«,
»Alle Piger smaa i Seng maa gaa«
i enestaaende vellykkede Orkesterplader.
»Alle Piger smaa i Seng maa gaa«,
»Kærlighedens Morgengry«,
»Ja, naar Foraarsklokken lystigt ringer«
i fortrinlige Sangoptagelser af Nørrebros Teaters Kunstnere.

»NU TÄNKER JAG PÅ DIG«
(Tess lördan)
sunget af Ella Dyberg og Ernst Rolf samt i Orkester-Optagelse.

Desuden haves et rigt Udvalg af Øjeblikkets øvrige populære Melodier, »Fox Trot's« etc.

Samtlige Plader kan faas i vore bekendte Udsalgssteder og høres i »Grammophon Concert Salonen«, Frederiksberggade 1.

Skandinavisk Grammophon Aktieselskab
Telf. 1040 & 10840. **Frihavnen. - København Ø.**
Udsalg ved F. THOMSENS MUSIKVARELAGER, St. Kongensgade 21 Telefon 2203.

Det grafiske Institut, Brolæggerstræde 11. Kbh.

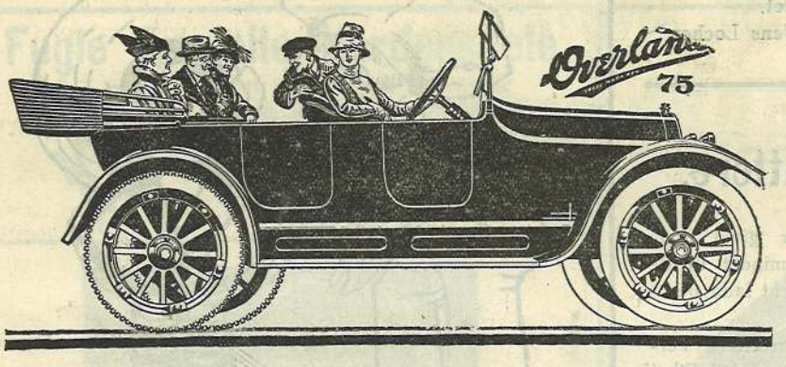

Overland
TRADE MARK REG.

Model 1916.

Enerepræsentant for Danmark:

F. BÜLOW & CO.

Knippelsbrogade 2, Telefon 7757 - 7798. København C.

Tapet.

Chr. S. Jacobsen

Bredgade 36.

Og da fandt jeg endelig Hjælpen — hvorfor havde jeg dog ikke straks tænkt paa hende — selvfølgelig, Asta Nielsen, Filmens Duse, hun var jo dansk, og hende maatte de kende.

Saa blev der stor Glæde.

Asta Nielsen, jo, hende kendte de, hun var en stor Kunstnerinde, og om hende vidste man, at hun var fra et Sted i Skandinavien, som jeg nu altsaa sagde hed Danmark, hvilket nu lød yderst troligt og som altsaa maatte være et kultiveret, om end noget koldt Sted, siden det havde fostret Asta Nielsen.

De var saa glade paa mine Vegne, og de sagde mig mange Komplimenter, og jeg indkasserede dem alle med Taknemmelighed.

Men den aller gladeste af dem alle var dog jeg.

Det er slet ikke rart at komme i Klemme mellem Stormagter og selv være fra et Land, der er saa lille, at man ikke en Gang kender dets Eksistens, og jeg var Asta Nielsen dybt taknemmelig for Hjælpen, hun ydede mig, da det kneb.

Man bør i højere Grad end vi plejer herhjemme, skønne paa de faa verdenskendte Landsmænd, vi har; de gør Lan-

Det er en Kendsgerning, at

MANUFAKTURVARER

købes bedst og billigst hos

F. C. Dahl, Frederiksborggade 31

Galle & Jessen

Succes og Premier

35 & 45 Øre pr. Kage

er de fineste Spise-Chokolader

KØBENHAVNS MEJERI *Mejeri & Kontor:* Gl. Kongevej 13. **Tlf.** 2563 & 8563. *Hoved-Detailudsalg:* Kg. Nytorv 16. **Tlf. 60.**

det større, og en Gang imellem kommer man i Situationer, hvor man synes, at det trænger til det.

Jens Locher.

Filmatiserede Forfattere.

Den stadig voksende Filmindustri har givet gode Penge til Masser af Mennesker, og ikke mindst til de berømte Forfattere, der har solgt Retten til at lade deres Bøger filmatisere.

Her er en Liste over en Del kendte Forfattere Verden over, der har faaet deres Værker lavet om til Film:

Gustave Flaubert: »Salambo«.
Goethe: »Faust«, »Wilhelm Meister«.
Gerhard Hauptmann: »Atlantis«.
Heine: »En Pilgrimsrejse«.
Homer: »Odysseen«.
Hugo: »Ruy blas«, »De ulykkelige«, »Notre Dame«, »Lucretia«.
Ibsen: »Fruen fra Havet«, »Samfundets Støtter«, »Gengangere«.
Kipling: »Vampyren«.
Jack London: (7 Bøger).
Longfellow: (10 Bøger).
Merimée: »Carmen«, »Colombo«.
Maeterlinck: »Peleas og Melisande«, »Maria Magdalene«.
Prévost: »Manon Lescaut«.
Bernhard Shaw: »Mænd og Vaaben«.
Bertha v. Suttner: »Ned med Vaabnene«.
Schiller: »Røverne«, »Wilhelm Tell«, »Marie Stuart«.
Sardou: (5 Arbejder).
Baecher Stowe: »Onkel Toms Hytte« (optaget af 5 forskellige Firmaer).

PHØNIX
MALTEDE OG
RENSYREDE
RUGBRØD

I Robert Kleinerts Musikhus

er udkommen paa ODEON-PLADER de populæreste Sange af »Tivoli Varieté«s Cabaret

»DE GAMLE DRENGE«

Samtalen mellem Sporsliberne — Der er ikke langt imellem Snapsene — Hende er jeg morderlig varm paa — Høj Hat - Laksko — Tyroler Terzet — Ikke meget, men altid noget — Lige ved Siden a' — Bulotski - Boletski, polsk Duet — Tre gamle Drenge — Tænke sig til Resten — Københavner Kvartet — Længsel mod København indsungne af D'hrr.: Carl Fischer, Schiøler-Link, Arnold Jensen, Axel Holtved, Svend Svane og Damerne: Frk. Ellen Feldmann, Hertha Strandvold, Astrid Jantzen og Gudrun Svane.

»POLSK BLOD« fra Scala Teatret samt
DE NYESTE ENGELSKE SOLDATER-SANGE

Chr. IX's Gade 7. Telefon: Central 3432.

Drik altid Emil Brandts danske Caloric.

Fugle fra alle Verdensdele.

Stort, smukt Lager. Glasakvarie
Fisk & Vandplanter. Fuglebure
og alle Arter Redskaber.
L. Søncksen,
Lars Bjørnstræde Nr. 12.
— Telefon Byen 1060 x. —

Restaurant Cloetta,

Café & Conditori,
Amagertorv 11.
bringes herved i det ærede Publikums velviilige Erindring.
Forskellige a la carte Retter samt fineste Smørrebrød serveres.
Koncert hve Aften fra Kl. 8 af Hr. Julian Olsens Orkester.

Central Kaféen.

Frederiksberggade 24.
Udmærkede og billige Frokostretter. Mange Smaaretter. 1 Kl. Køkken. Livlig Musik hver Aften.
Aug. Muchardt.

AUTOTYPI STREG A/S STEREOTYPI GALVANOS
JACOB ANDERSENS
REPRODUKTIONSANSTALT
FINESTE UDFØRELSE CITYGADE 20 TELF. 1833. BILLIGSTE PRISER.

Kontant og Afbetaling.

Brugte Pianoer tages i Bytte.

Blomster-Bazaren

Nørrebrogade 207. Telf. Taga 205.
leverer
smagfulde Kranse og Buketter
til billigste Priser. — Varerne bringes overalt.
Ærb. E. ROSENDAL.

En god
Cliché
fanger
Øjet!

Clichéer af enhver Art og til ethvert Brug

Clichéer i Streg eller Autotypi

Clichéer i Messing, Zink eller Kobber

Tegninger og Udkast. — Enhver Forespørgsel besvares

Telefon 8511.

Politikens Reproduktionsanstalt.
Politikens Hus, Raadhuspladsen, Kbhv. B.

Walter Scott: (6 Bøger).
Shakespeare: (12 Arbejder, flere af dem optaget 2—3 Gange).
Scienkiewicz: »Quo vadis«.
Sinclair: »Junglen«.
Tolstoi: (2 Bøger).
Tennyson: (3 Bøger).
Jules Verne: (næsten alle hans Bøger).
Zola: »Germinal«.
Hall Caine: »Den evige Stad«, »En Kristen«.
Dumas: (7 Arbejder, flere optaget 2—3 Gange).
d'Annunzio: »Cabiria«, »Morcus«, »La Ciaconda«.
Dickens: (næsten alle hans Bøger og en Del af hans Fortællinger med).
Dante: »Den guddommelige Komedie«.

Som man kan se, rummer Listen de bedste Navne fra Fortid og Nutid. Man kan altsaa godt være bekendt at lade sine Bøger filmatisere, der er bedre Folk, der har gjort det før.

De danske
Vin- & Konserves-Fabriker

Aktieselskab

J. D. Beauvais
grundlagt 1850.

Mads Rasmussen
kgl. Hofleverandør.

Grøntsager — Frugtsafter — Kompotfrugter
Leverpostei — Fiskeboller.

Faas overalt.

Kontor og Expedition: Lyngbyvej 83, København Str.
Telefon 6890.

ÆGTE FAABORG
FRUGTVINE OG LIKØRER

BEMÆRK
DVKF
VAREMÆRKE

FAABORG
KØBENHAVN

J·D BEAUVAIS /// MADS RASMUSSEN

Faaborg Portvin

LIQUEUR DOMINICAINE

Faaborg Tokayer

Annoncebureauet »Det 20' Aarhundrede«, Frederiksbergga de 26, Mezz. og 4. Sal.
Det grafiske Institut, Brolæggerstræde 11. Kbh.

VERDENS UNDERGANG

Produktion: Nordisk Films Ko. 1915
Instruktion: August Blom.
Manuskript: Otto Rung.
Kamera: Johan Ankerstjerne.
Arkitekt: Axel Bruun.
Premiere: 1.-4.-1916.

Medvirkende:

Mineejer Frank Stoll	Olaf Fønss
Mineformand West	Carl Lauritzen
Dina, hans ældste datter	Ebba Thomsen
Edith, hans yngste datter	Johanne Fritz-Petersen
Minearbejder Flint	Thorleif Lund
Styrmand Reymers	Alf Blütecher
Wissmann, professor i astronomi	K. Zimmermann
Den vandrende lægprædikant ...	Frederik Jacobsen.

Det er en raritet, De her skal se. En film fra dengang, et dansk selskab kunne give sig til at slå brød i jætteformat op og få dem ud af ovnen ret pænt bagt. En film om verdens undergang. Intet mindre.

Fantasifulde filmfolk har med mellemrum ned gennem årene rundt om i landene elsket at lege med hele sensationsapparaturet, at trylle med masser og med maskiner, at vise alt det, man »umuligt« kunne lave selv på film. For det kunne man jo godt! Der er jo ikke den ting, man ikke kan lave, hvis man sætter alt ind på det. Hvorfor? Kun af sensationsgrunde? Det er nærliggende at sige »ja« til det, men mon ikke dette »ja« skal suppleres med adskilligt mere. For det første kan hele ens kunstneriske temperament få udløsning som gennem en kortslutning, når man efter en logisk plan kan dynge den ene nerverystende effekt oven på den anden. Der er instruktører, der går ganske amok, når de får 700 statister udleveret og et manuskript med tyve klipper, der sprænges i luften. Har man »det« i sig, så blir resultatet af anstrengelserne ikke bare diverse explosioner og varierede massedødsfald, men en filmisk motiveret syntese af de mest elementære livsytringer, mennesket kender: af liv og død, af sejr og nederlag. For det andet *kan* kunstneren gennem sin film ville mane til eftertanke: »Sådan kan det gå os allesammen! Pas på! Tag ved lære af, hvad I så!«

Otto Rung, der skrev denne danske science-fiction film, diskret inspireret af Camille Flammarions astronomiske fremtidsroman »Fin du

monde«, rummede utvivlsomt i sin personlighed en løssluppen, fantasibetonet kærlighed til det aldrig-før-sete og en mere eller mindre vag trang til at forkynde alvorsord for sin samtid, maskeret af den dannede københavners ængstelse for at agere profetisk prædikant. Sikrest var han, når han kunne maskere sine patetiske synspunkter bag en underfundigt ironiserende stil. Men underfundighed og ironi var ikke det, filmkunsten var stærkest i herhjemme. Man tog lige direkte fat på sagerne, solidt og uden humor; skulle verden altså gå under, så var det sandelig ingen spøg. Vi skulle se den gå under, og det skulle se ordentligt ud på billederne.

Ulykkerne skulle motiveres, så indtrykket blev stærkest muligt. Lydigt indarbejdede forfatteren som årsag til de katastrofer, filmen skulle koncentreres om, en brat opdukkende komet, der, da den når ind i jordbanen, afstedkommer det hele, omend han lokaliserede ulykkerne til (vel gådefuldt) kun at ramme *Nordvest*europa!! Astronomerne erkender faren, men vil undgå panikken; det kan jo være meget humant ved første øjekast, selvom man nok undres over, at man ikke omgående starter en omfattende evakuering. Til den berammede tid kommer katastrofen, enorme ødelæggelser indtræffer, og kun få overlevende er tilslut med til at befolke den ny jord. Det er ved et lykkeligt tilfælde filmens få helt sympatiske personer, der reddes; det giver jo håb for fremtiden. I disse poetisk nydeligt tænkte slutscener, der med sans for den naturalistiske effekt er fotograferet omkring Skagens tilsandede kirke, sporer man iøvrigt en stærk lighed med den slutning, Ingemann i sin tid skrev på sit bornholmske eventyr »De Underjordiske«; også der fandt de eneste overlevende (fra pesten den sorte død) hinanden, da den ene af dem ringede med kirkeklokken.

Rung var imidlertid godt klar over, at hele katastrofehistorien måtte udbygges med noget mere; alene af rent praktiske grunde måtte kometen og dens gerninger gradvis voxe frem i handlingens forløb; der måtte være et handlingsforløb, der sidenhen under ulykkerne kunne belyses dramatisk. Her møder vi en afgørende forskel fra de science-fiction-film, vi i de sidste år i stadig stigende grad er blevet velsignet med især fra USA. Mens den danske film begynder med at koncentrere opmærksomheden om menneskene i dramaet og så først lader katastrofen kaste sin uheldsvangre, stadigt mørkere skygge ind over disse mennesker, så går de egentlige science-fiction film den modsatte vej; de gør et stort nummer ud af beskrivelserne af de sensationelle apparater eller den sensationelle universelle ulykke, der er filmens centralpunkt, og så fylder de ud med diverse yderst enkle levnedsløb uden særpræg og uden perspektiver af nogen art. Skal vi til Månen, så er det raketten og kun raketten, der interesserer; de, der er i den, virker kun »forstyrrende«, men kan jo dårligt undværes. Er det et fremmed himmellegeme, der truer kloden, så sættes hele energien ind på at skildre panikstemningen en gros og de detaillerede modforholdsregler, men de mennesker, der er bytte for panikken, får vi lidet eller intet at vide om.

Af principielle grunde kan det være praktisk at drøfte disse science-fiction film her, selvom De vil forstå, at »Verdens Undergang« kun overfladisk ligner dem. Fælles for sc-f. er ønsket om at lave en dokumentarisk autentisk fremtidsreportage, logisk konsekvent ud fra de erfaringer, vi har idag. Den velkendte dokumentariske beskrivelsesteknik kan etableres, så længe man nøjes med at forklare indretningen af en raket eller et himmelskib, eller hvad det nu er; med tilstrækkeligt mange fremmedord, grafiske afsnit m. m. kan illusionen skabes. Farten ud i rummet kan også gengives nogenlunde rimeligt, forsåvidt som vi i forvejen er blevet »fortrolige« med befordringsmidlet. Men så dukker vanskelighederne op ved ankomsten til bestemmelsesstedet. De vil have bemærket, at opholdet på Månen o. l. altid er forsvindende kort; de fabelagtige forberedelser hjemme viser sig altid at gælde kun ca. tyve minutter; så farer man hjemefter igen; det er klart, at det *må* være sådan, sålænge vor faktiske viden om måneforhold o. l. er så ringe, men det tager jo unægtelig duften af filmene. Det er lejligheder med enorm entré og så bare eet lille kammer uden alkove.

En anden mulighed, den fantastiske fremtidsfilm har, og som H. G. Wells vistnok som den hidtil eneste gjorde brug af i »Krigen, der kommer«, er helt og holdent at konstruere en fremtidsverden, hvor nutidens tekniske fænomener er søgt videreført med konsekvent logik, og hvor man i ly af denne fremtid får sagt væsentlige ting om *vor* tids mentalitet; det kan gøres satirisk eller patetisk alt efter smag og behag. Dér er fiktionen konstant akkompagneret af tillempet »videnskabelighed«, men ideen er dog væsentligere end de isolerede påhit, og disse påhit må ikke være mere outrerede, end at »vi« kan »genkende« dem og akceptere dem. Faren for disse film er, at interessen for ideen drukner i alle disse tekniske fixfaxerier. I en film, der foregår idag, dominerer telefonen eller radioen jo ikke fortællingens gang; det samme må være tilfældet med en tilsvarende række nyheder i en fremtidsfilm; de skal være der, men som en selvfølge og i baggrunden af vor bevidsthed.

Vender vi efter denne exkursion tilbage til den gamle danske film med dens personskildringer, konstaterer vi, at handlingen er bygget op over kontrasterne By—Land og Rig—Fattig. Sort og hvidt i tydelige situationer. Forbindelsen mellem dem er dels den mine, som Stoll ejer, og de andre arbejder i, og dels den letsindige Dina, der stammer fra arbejdermilieuet, men blændet af rigmanden følger ham til storbyen. Da katastrofen nærmer sig, søger de to tilbage til stedet, og da ulykkerne indtræffer, skjuler de sig i minegangene, hvor de begge omkommer. De oprørske arbejdere går det interessant nok ikke bedre; sympatien er *ikke* lagt på den tilsidesatte Flint eller på hans hævnforsøg. Begge parter, rige som fattige, er forment adgang til den nye jord. Kun tre overlever, den yngste datter, der altid havde været trofast og mild, hendes styrmandskæreste (der mirakuløst nok slipper i land, efter at skibet er gået under, og så netop på *det* sted!) og endelig lægprædikanten, der (som venteligt er) har bedre kontakt end de fleste med forsynet, og som iøvrigt fremstilles sobert og smukt uden ringeste krukkeri af den udmærkede filmskuespiller Frederik Jacobsen i en prægnant maskering.

Kometens komme rapporteres i Astronomisk Selskab, hvori Stoll har en fætter, der sladrer af skole overfor den samvittighedsløse spekulant; derved scorer Stoll extra gevinst på børsen, et yderligere motiv i filmens skildring af denne ryggesløse overmodige kvindebedårer, en fandenivoldsk bandithelt, der er bygget over Olaf Fønss' skabelon og beregnet for dette djærve supermandfolk. Tiden foretrak at se ham dæmonisk og sammenbidt i kyniske roller. Vor tid har sværere ved at tage ham. Der er så megen maner og så mange attituder. Rullen med øjnene, energisk sjælen og opforstørrede mimiske udtryk. Sammenlignet med Psilander virker Olaf Fønss som en stor krukke, der for enhver pris vil tage sig ud. Og undertiden også gør det.

De har nu hørt så meget udenomssnak om science-fiction-motivet og om historiens hovedtræk, at De sandsynligvis længes efter, at vi kommer til sagen: Hvori ligger filmens fortrin? Hvad er typisk for den? Hvori adskiller den sig fra andre af samtidens film i indland og udland?

August Blom er den mand, der skal have hovedæren, ganske som hans navn tiere og tiere dukker op, når talen er om kunstneriske danske stumfilm fra den tidlige tid. Kunstnerisk sikker i sin smag, behersket og rolig, havde han et glimrende tag på dels at få det daglige arbejde til at glide, og dels på at få en helhed frem i sine film; de blev ikke optaget synderligt langsommere end andre film fra tiden (denne blev lavet på en god måneds tid i oktober-november 1915), men var omhyggeligere forberedt, og Blom havde en lykkelig evne til at huske stemningsanslaget i de forskellige optagelser fra et scenekomplex, så de enkelte bidder ikke råbte til hinanden i hver sin toneart. Han havde sansen for kontinuitet i fortællemåden og kunne fortælle lange afsnit gennem billedet alene uden at måtte ty til de ustandselige texter eller til de evindelige op- og nedtoninger. Ser man Griffiths film fra den tid, forekommer de ofte som lange romaner med korte billedglimt ind imellem alenlange enkelttexter. Blom bruger det ikke, eller næsten ikke. Dernæst behersker han opbygningen af dekorationerne til fuldkommenhed og har storartet sans for proportionerne i billedet, for personernes position i billedfeltet, for afskæringen o.s.v. Hans fornemme smag kan fejre kunstneriske triumfer i interiørscenerne, der kan tage sig ganske maleriske ud. Da Dina pakker kuffert for at stikke af med Stoll, er det som at se et maleri af Hammershøi. Og da der er møde i det videnskabelige selskab, så er scenen utvungent bygget op som i Viggo Johansens gruppebilleder. Man kan selv gå på opdagelse og »genkende« malerier rundt om i filmen; der er rigt stof, blandt andet i minebyens små stuer.

Men August Bloms store fortjeneste, og den, der nok overskygger hans øvrige fængslende egenskaber som instruktør, er hans evne til masseregie. Første gang, man afgørende opdagede det, var i »Atlantis« (1913), hvor skibsulykken var forbløffende autentisk, opdelt i en bunke enkeltscener af typiske katastrofesituationer, klippet sammen med et liv og en flugt, der rev tilskueren fuldstændigt med. Her i »Verdens Undergang« møder man denne evne til at udnytte komparseriet først og fremmest naturligvis i selve ulykkesscenerne, hvor ægte billeder og modeloptagelser og atelierkonstruktioner vexler med raske glimt af rigtige

mennesker i fuldstændig panik; livagtigt, realistisk. Men desuden fryder man sig over Bloms strategiske begavelse i scenerne fra børsen, hvor der er et vældigt liv i billedet, eller i scenerne fra den langsomt panikslagne storby. Det er *de* optrin, fuldt så meget som i solisternes spillescener, man mærker, at Blom var den fødte filmmand.

Glimrende assistance fik han af Johan Ankerstjerne, dansk stumfilms indiskutabelt fornemste fotograf. Både den »ordinære« fotografering og det, der nu kaldes »special effects« på de amerikanske fortexter, mestrede Ankerstjerne, så man stadig imponeres. Sikke billeder fra minegangene med den ene lyskilde (et stearinlys) og de kraftige slagskygger rundt om på grubevæggene, mens personerne tungt slæber sig videre og videre på flugt for faren! Sikke billeder fra klippehulen, helt expressionistiske i tonen! Og hvilken faglig dygtighed ligger der ikke bag indkopieringen af den stadigt voxsende komet, der ses gennem vinduer, eller stråler stadig klarere på himlen! Det er fremragende gjort. Endelig sidst, men ikke mindst, hvilken imponerende række optagelser fra stormfloden og meteorregnen, da kometen er kommet ind i jordatmosfæren! Det er scener, som de her nævnte, der får os til med stolthed at erkende kvaliteterne i dansk stumfilm. »Verdens Undergang« blev filmet siden hen to gange: midt i tyverne i U.S.A. med Norma Shearer, Jack Pickford og Alex B. Francis, og i 1931 i Frankrig af Abel Gance og Ivanoff med Victor Francen og Colette Darfeuil.*) Jeg har ikke selv set nogen af dem, men samtidige vidnesbyrd ytrer sig forbeholdent høfligt over for den franske og direkte negativt over for den amerikanske udgave. Den danske derimod roses til skyerne, både hjemme og ude; i 1917 var den den eneste danske film, der vistes i U.S.A., hvor den vakte enorm opsigt. Sligt skal huskes.

Blandt August Bloms dyder var også den, at han kunne optage sine film i så effektivt samarbejde med sin arkitekt Axel Bruun, at det nu knap 40 år efter er vanskeligt at se, hvad der er taget i atelier, og hvor man har været »på stedet«. Jeg ville f. ex. have svoret på, at stormflodsscenerne med de oversvømmede husrækker var hentet fra virkelige katastrofer, der så med blændende effekt var klippet ind i filmen, men teorien falder bort, da man meddeler mig, at alt det var opbygget i Valby, borset fra scenen med fru Fritz-Petersen på hustaget, der var fotograferet ved Kalvebod Strand. Til gengæld var jeg lige så sikker på, at minebyen var en model og *kun* en model. Der er ganske vist brugt modeller også, men optagelserne er ellers foregået i Höganäss. Den snørklede minegang, som Stoll og Dina (forfulgt af Flindt) drager rundt i, var bygget i Valby, mens klippehulen, som Edith frelses i af prædikanten, blev fundet på Kullen, med lokaliteter fra Båstad som »nabo«. Endelig er slutningsbillederne som nævnt taget på Skagen. Se, hvor smukt alle disse elementer er føjet sammen til en fast helhed i filmen! Kontinuitetsmontagen er i det hele nået meget videre siden »Ved Fængslets Port«. Blot på fire år. Især i filmens første trediedel er der ikke *ét* urimeligt hop i historien. Man holder tempoet, det ene leder naturligt over til det næste, og hvor fint man kommer tilbage til minebyens milieu fra storbyen, ses i scenen, hvor Dina i en dobbeltexponeret scene tænker på dem derhjemme, og så *er* vi der; enkelt, javel, men helt rigtigt gjort. Læg iøvrigt mærke til, at man nu er begyndt at dele den enkelte scene op i flere klip, dansen i den lille by i filmens begyndelse er et udmærket exempel; snart ser vi det nedefra, snart højt oppe fra, så kommer vi ned igen og fortsætter i forskellige vinkler, altsammen noget, der skaber liv og bevægelse. I katastrofescenerne er dette begribeligvis ført endnu videre ud. Reminiscenser fra den ældre, mere tableauagtige fortællemåde ses i det større afsnit, der følger umiddelbart før de første lyn fra kometen. Der stivner historien i en række enkelte, tunge situationer med større præg af lysbilleder end af filmisk bevægelighed. Et forholdsvis ubetydeligt afsnit af filmen, men nok til, at man ser, den står i en brydningstid, hvor man experimenterer med frigørelse fra den teaterscene, man fra begyndelsen af altid fotograferede filmene på.

En væsentlig andel i denne bryden-ud af den traditionelle fortællemådes konventioner havde August Blom. Uafhængigt af andre fandt han selv frem til de filmiske love og gennemprøvede dem i sine film. Det er skade, han så ofte blev belemret med tynde og banale manuskripter; især når man ser, hvor meget han kunne få ud af de scenarier, der var tænkt i billeder og tænkt for film. Som for exempel »Verdens Undergang«.

Bjørn Rasmussen.

September 1953.

*) Med hensyn til den danske films forhold til Rudolph Mate's „Verdens Undergang" 1951 kan jeg iøvrigt henvise til Erik Ulrichsens kronik i Nationaltidende 29. juli 1953.

JENSEN & KNUDSENS BOGTRYKKERI. KBH.